

۲۰۱۵-۰۸-۱۸

قیس کبیر

پیشنهاد اعطای لقب "استاد ادب دری" برای (میرمن صالحه وهاب واصل و پوهندوی شیمیا غفوری)

زبان هسته اصیل و اساسی کلتوری و هویت فردی ماست که متأثر است از تغییرات سریع تکنالوجی و تماس با زبان های دیگر از طریق همین تکنالوجی که در تاریخچه زندگی بشریت هیچگاهی داد و گرفت و تبادل افکار بین انسان ها تا این حد متأثر نبوده به مقایسه با امروز. ما نخستین نسلی هستیم که همه روزه با کمپیوتر در تماس بوده، نوشتن، خواندن، گوش دادن به موزیک، دیدن فلم، جست و جوی معلومات، همه و همه را از طریق تکنالوجی مدرن امروزی در دسترس داریم.

اهمیت یک زبان تنها در صحبت نمودن تعداد کسانی که به آن تکلم مینمایند و یا به مقدار کتب چاپ شده در آن زبان، فلم ها و گیت ها یا فیه های صوتی و غیره نیست، بلکه حضورش در دنیای دیجیتال ارزش فوق العاده را دارا میباشد. تکنالوجی معلوماتی در حال حاضر به یک انقلاب مواجه است، منحصر به فرد ساختن، انسجام، کوچک سازی، رسانه های جمعی، بسیج و محاسبات ابری (Cloud-Computing). سرویس های اند که در آینده نزدیک انسان ها را به واسطه زبان شان اطاعت میکنند و معلومات لازم را برای شان آماده می سازند. نسل بعدی (IT) قادر خواهد بود که بر زبان حاکمیت داشته باشد. و انسان ها میتوانند با این تکنالوجی با زبان خود صحبت کنند.

هرچند بنده از جمله اشخاصی صائب نظری که داکتر صاحب هاشمیان در لست «پیشنهاد لقب استاد ادب دری به دو خانم افغان محترمه صالحه وهاب واصل و پوهندوی شیمیا غفوری» درج نموده اند، شامل نیستم و همچنان خودم را درین حد نمی بینم که در همچو موارد ابراز نظر بکنم، اما؛ نظر به اینکه از مدت سه سال به این سو خانم وهاب واصل از همکاران قلمی و عضو فعال هیأت مدیره پورتال افغان جرمن آن لاین هستند و نظر به شناخت نسبی که به دلیل همکاری های فردی در نوشتن یک سلسله مقالات معلوماتی در ساحة «سیستم فیوچریستیک و مدرن و عصری تکنالوجی فعلی در ارتباط با زبان» مشترکاً بیرون دادیم، در کنار ابعاد مختلف دیگری که خانم وهاب واصل دارند، متوجه یک بُعد دیگر شان شدم و آن درک آینده نگری در عرصه زبان و معیاری سازی آن از نظر تکنالوجی اطلاعاتی و اهمیت این موضوع در سیستم عصری تخیلی

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آن لاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلو. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

امروز با سرعت چشمگیر آن است. همچنان داشتن استعداد زود گیری مسائل ناآشنا از رشته های دیگر، پشتکار فعالانه و به سرعت تلاش در عمل پیاده سازی چیزی که آموخته اند.

میرهن است که افغانها در کل وقتی صحبت از ادبیات دری به میان می آید به شکل اتوماتیک کلاسیکل به شعر، داستان، مقاله، طرح و امثالهم فکر میکنند و هیچگاهی به پس زمینه تنظیم این ابیات که ادبیات زاده آن است، توجه نمی کنند. خصوصاً که این روش تخنیکی، امروز اهمیت بسزای را در جامعه اقتصادی، ادبی و فرهنگی دارا میباشد. یعنی سیستم دخول و ادغام زبان در تکنالوجی عصری یا مدرن امروز. مثلاً ضرورت اشد معیاری سازی زبان، ادغام زبان های ما، در آپریتنگ سیستم ها و سافتویر اپلیکیشن ها که در کمترین زمان، قبل از اینکه ایرانیان این سرمایه ملی ما را بطور مکمل تحت انحصار خود قرار داده، زبان ریشوی دری را به لهجه فارسی ایرانی تعویض نماید، باید به وقوع بپیوندد. خانم وهاب واصل در یکی از نوشته های تحقیقی شان از «مثالث وحدت» ذکر کرده بودند یعنی باهمی (دولت بر سر اقتدار، متخصصین تکنالوجی و دانشمندان، داکتران و استادان ادبیات) این همان مرجع علمی خواهد بود که صلاحیتدار ادغام زبان های ملی ما در تکنالوجی اطلاعاتی عصری باید باشد.

لهذا به مبنای همین گفته خود شان و نظر به شناختی که من از خانم وهاب واصل به اساس همکاری های مشترک ما در مقالات تخنیکی، تحقیقی و ادبی، دارم؛ مطمئن هستم که ایشان در جمع اشخاصی که در ایجاد همچو مثلثی صائب و با صلاحیت خوانده میشوند، در دو بخش آن که (ادبیات و تکنالوجی) است پوتانسیل شامل شدن را دارند. زیرا در هر دو بخش از درایت و ید بالا برخوردارند. همچنان از ورای چند صحبت تلفونی که با خانم غفوری داشته ام و متأسفانه تا حال موقع همکاری های مشترک با ایشان مساعد نگردیده، مطمئن گردیده ام که میرمن غفوری هم در یک خط موازی با ما همفکر و همنا هستند.

بدینوسیله میخواهم از بزرگان ادب و فرهنگ ما محترم داکتر صاحب هاشمیان که همچو ابتکاری نمودند و برای شناخت این دو خانم ملی گرا آثار و نوشته های شان را در عالم وخامت وضع صحی شان مورد مطالعه و تحلیل قرار دادند و از صائبان نظر درین ساحه خواستار نظر شدند و همچنان از محترم ولی احمد نوری صاحب که طی سال های چند زحمات زیادی را در تهیه و ترتیب «قاموسونه» به خود متقبل شده اند و امروز این نتیجه زحمات و کار شان را به قسم یک ابزارکاری در ادبیات دری مورد استفاده قرار دهد، تشکر نموده به این عمل شان وقع بگذارم.

البته نوشته های علمی و تحقیقی قلمبستان در ارتباط با «زبان» قابل قدر است ولی خوانندگان این نوع مقالات یک بخش خیلی کوچکی از منورین را تشکیل می دهد. در حال حاضر ملت افغان خاصاً نسل جوان و آینده ساز کشور برای حل مشکلات زبانی خویش به یک منبع ادبی ضرورت اشد دارد که متضمن راهنمایی های زبانی شان درین عصر تکنالوجی نهایت سریع اطلاعاتی گردد، و این منبع میتواند یک «قاموسجامع دری» باشد. امروز یک تعداد از هموطنان ما که خود همیشه در مقابله با تهاجم فرهنگ ایران مبارزه نموده اند، وقتی پیشنهاد جناب هاشمیان صاحب را خواندند، ادعاء نمودند که قاموس درست کردن کار هر کس نیست حتی که با مثال دادن (ترکانی د بزو کار نه دی) کوشیدند کار این پروژه را متوقف سازند. اما گاهی در جای خواننده بودم که: مرحوم غبار تاریخ نویس ارشد کشور ما باری نوشته بود که «من تاریخ نویس نیستم اما اگر منتظر بمانم تا تاریخ نویسان افغان، تاریخ کشور را رقم بزنند باید سالها انتظار بکشیم. من تاریخ کشور را مینویسم تا نسلهای بعدی ...»

حالا تیم کاری افغان جرمن آنلاین هم دیگر منتظر این نماند که یک تعداد قاموس نویسان ما که دارای توانمندی های بسیار خوب در زمینه هستند، دست به کار کنند زیرا سالیان متوالی کار خواهد داشت تا این عمل انجام شود یا شاید هم هیچ انجام نشود. با صد آه و افسوس این بزرگان قلمبست آنقدر در بند سیاست های راست عقب ماده و چپ دکماتیک، دوستی و دشمنی های شخصی، در غل و زنجیر اند که این هدف عالی را به پای آن ها قربانی نموده و با از دست دادن فرصت های طلایی، همه آگاهی و دانش خود را متأسفانه از صحنه ای هستی ساقط نموده با خود خواهند برد که این ضایعه بسود آرمان در زبان داشته ای شان نیست.

روی این ملحوظ بعد از تحقق و تعمق بر موضوع و تحلیل و تدبر بر کنه مسئله و مشوره با بزرگان زبان و ادب، تصمیم بر آن شد تا تیم پورتال، پروژه ای را برای تدوین «قاموس دری» راه اندازی کند، و این یکی از کار های برگزیده خواهد بود که ایستادگی می کند در برابر تهاجم فرهنگی ایرانیان بر مطبوعات اطلاعاتی ما و در اتکاء کردن به خود ما را انتخاب بیشتر آزادی میدهد.

د پانو شمیره: له ۲ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولی

برای اثبات نظرات خود و به خاطر اطمینان فرهنگ دوستان عرض شود که همه اعضای تیم کاری پورتال با همکاری افغان ها از سراسر جهان با سامانگران و سازماندهان کار هر یک میرمن صالحه و هاب واصل و پوهندوی شپما غفوری زمینه را فراهم کرده اند تا این قاموس در کمال و جمال این فرهنگ ببار بنشیند، البته در کنار شخصیت های یاد شد، به اتکای هیأت مشخص و کار فهی که کم ادعاء، ولی پر کار و دارای ظرفیت فرهنگ سازی میباشند در کوتاه مدت شاهد نتایج مفید و با ارزش ملی شان درین عرصه خواهیم بود. ان شاء الله.

بنده منحيث یک هموطن، همکار و بالاخره یک افغان آرزو می کنم تا موفقیت های مزید تر و سعادت بیشتر نصیب این دو شخصیت براننده هموطنم گردد که در تاریخ ادبیات دری در کشور ما برای اولین بار به نام زن مستحق همچو لقب ادبی می گردند. این دو خانم با پشتکار و جدیت شان در کارهای ادبی با شاخصه های منحصر به فرد شان میتوانند راهنما های خوبی برای نسل های جوان امروزی باشند.

د پانو شمیره: له ۳ تر ۳

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلېکنې دلېکنيزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ